

(א) [לעיל פה: ט] (ב) [לעיל פה: טז] (ג) [לעיל פה: יז] (ד) [לעיל פה: יח] (ה) [לעיל פה: יט] (ו) [לעיל פה: כ] (ז) [לעיל פה: כא] (ח) [לעיל פה: כב] (ט) [לעיל פה: כג] (י) [לעיל פה: כד] (יא) [לעיל פה: כה] (יב) [לעיל פה: כו] (יג) [לעיל פה: כז] (יד) [לעיל פה: כח] (טו) [לעיל פה: כט] (טז) [לעיל פה: ל]

הגהות הב"ח

(א) גב' קמיה דרב כהנא אמר לי דלמא בעושיין בסעודתן דעברו ואלכו דרב אפי"ה ימא:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ת"ק ל"ל כ"י. ג"כ אצל הר"ש מפרש להיפך ובשמיטו שפסק כחולו חכמים וכ"ד הר"ק והג"ה שהשמיטו להניי ממייר דרב אפי"ה [ב] תוס' ד"ה א"י. שלא זכיר כ"י. ג"כ דלא כרש"י ד"ה לדידיה. טור:

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא צב.

עין משפט
נר מצוה

פ"א א ב מ"י פ"ג מה"ל
שכירות הל' א סמג
לאוין קפד טו"ע ח"מ ס"י
שלם סע"ף א:
פ"ד ג ד ג' ד מ"י שם פ"י"ב
הל' יא סמג עש"ן לא
טו"ע ח"מ ק"י שלם סע"ף
ז:
פ"ה ר ד שם כהנ"ה:
פ"ו ח ט י מ"י שם הל'
יג יד טו"ע שם
סע"ף טו:

תורה אור השלם

1 פי תבא בפרק רע"ק
ואבלת ענבים בנפשו
שבועת ואל כלק"ך לא
תתן: דברים כג כה

מוסף רש"י

אף פועל אם חסמת.
קצת דמיס שלא לחלו או
בחוקה פטור. מלאו דלא
תחטוס (לעיל פה:).

ומהלך לעושה מעשה דמי. ואפי"ה אי לא משום השבת אצדעה לא אכיל: כשהיא פורקת מהיון אכלה. כל משאה פורקין צבת אחת והולכין: עד שפאה פורקת. בהליכתה אכלת ממשהו שעל גבה: ברתנ' ואפי' זנינה. ואפי' היא שזה דינר: לא יאכל פועל יוהר על שכרו. לקמן יליף מנפשך ו' בשכירותו שמוסר נפשו עליו לעלות צולין או צמקוס סכנה: ויהא סוסס אס הפסח צפניו. שימנעו לשוכרו למלאכתו: גב' אכל מלמדיו. אומריין לו דרך עצה הוגנת: לא שכרו אלא לצזור אשכול אחד. אוכלו לאותו אשכול: פ"ק איוס ליה דרב אפי. וה"ק פועל אוכל קישות שהיא לצדה ואין עוד ואפי' היא שזה דינר ואתא רבי אלעזר למימר צין שהיא לצדה צין ששכרו לה ולתצדומיה אס שזה יותר על שכרו לא יאכלנה ואחו רבנן צתרא למימר יותר על שכרו מותר הוא לאכול אס שכיר יוס הוא אכל שכרו להקישות לצדה לית להו דרב אפי' לא צלר. שכרו לכל היוס מותר לאכול לאשכול ראשון שצלר: משום דליכא למיחז כלניו של צעל הצי. דנימא ליה הצ צרישא והדר אכיל דאי יחז תו לא אכיל והתורה התירה לאכול: אכל הכא דליכא לקיומי לצסוף. אימא לא זיכתה לו תורה אלא א"כ נתן: מגילה ספריס. מגילה טמונה לפי שאסור לכתוב הלכות וכשהיא שומע דבר חידוש וירא לשוכחו היה כותבו ומסתיר מן העין: צנייחס כל אדם. ואפי' אינו שכירו: פ"ק [א] ליה ליה דאיסי. דהא אוכל פועל קמני ורבנן צתרא אית להו דאיסי וה"ק וחכמים מתירין לאכול יותר על שכרו דהא לאו שכיר נמי אכיל: משלו הוא אוכל תוספת שכן הוא שהוספה לו תורה: או משל שמים. צמתנת מגילות חסדים כשאר צמתנות עניים: פנו. אכילתי לאשתי ובני: יבצין להו. כי היכי צדידו ליתן שכרו לכל מי שירלה: לדידיה וזי ליה רחמנא. צלדקה וכל זמן דלא מטא לדידה לא זכי ליה דליצדנה לאשתו ובניו: אכל צווא. צמתיה. וכי תוספת מרובה על העיקר: דמר סבר משלו הוא אוכל. והלכך לא יאכל יותר על שכרו דלין תוספת מרובה על העיקר: ומר סבר משל שמים הוא אוכל. וזכי ליה רחמנא: ואכלנס כנפשו. צדבר שאתה מוסר כפשו עליו לעלות כצבס ולעלות צאלין דמוסר נפשו למיתה והיינו שכי: נזיר. שאסור צענצנים: משום לך לך אמריין נזירא סחור סחור לכרמא לא סקרב כלומר קספא הוא דקססוהו שימנע עצמו מלהשכיר לענבים: קא נסיב לה. גמרא קרא דפועל ולעולם רבנן היא וקרא אסתמתא צעלמא: לקלות. לייבצן צדדה לעשות קשיעות: הרי

אלא אימא עד שתהא פורקת. דקד"א שאינה אוכלת אלא כשהיא רואה הגפן צפניה אכל כשאינה רואה שהגפן עליה או צעגלה אינה אוכלת ואע"ג דטעמא דחסימה לאו משום דחזיא ומלטערת הוא (א) קמ"ל דלא קאי אמפני השבת אצדעה דמן הדין אוכלת אלא מילתא צלפי נפשיה הוא: איבעית אימא דרב אימא בינייהו. דת"ק שמוכיר פועל לית ליה דרב ואע"ג דאיסי צן יהודה איירי צעושיין צסעודתן מ"מ לא מיקרו פועלים כיון שלא מדעת צעל הציט עושיין: אי אמרת משלו הוא אוכל היבנין דהו. דמטעה ששכרו הו כאליו התנה עמו ואי משל שמים הוא אוכל לא יבצין להו [ב] שלא זכיר לו הכתוב אלא מה שהוא לועס ואוכל ואין לו כח ליתן (א) (כולס): בן נמצא בספרים ישנים וכן נראה צגרוס לא בכנפשו קמפלגי. ואי לאו כנפשו הוו מודו כ"ע דלכול יותר מכדי שכרו דרמנא זכה ליה ולא גרסי דכולי עלמא משלו הוא אוכל דהא כ"ש דאי משל שמים הוא אוכל דהוה אכיל יתר מכדי שכרו אי לאו כנפשו ויש לייצב הגריסא משום דמעיקרא הוה צעי למיפסק מת"ק דמשל שמים הוא אוכל דמה לו וחזר ופושט מדצרי חכמים דצברי משל שמים כו' ואי"כ ת"ק נמי סבר הכי דצין ת"ק לחכמים ליכא אלא הא דאמנן לעיל והדוחה אומר לעולם אימא לך משלו הוא אוכל כמו שדמיתי לך למעלה: ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו. ואי"כ דמאי פריך הא כיון דהוא אינו יכול לאכול הוה ליה כחולה שאינו יכול ליתן להו וי"ל דלא דמי לחולה דחולה אינו תאצ לפירות שלפניו ולהכי לא זכי ליה רחמנא אכל נזיר דתאצ זכי ליה כשאר פועל ואי"כ אלא מאי משל שמים הוא אוכל אי"כ אמאי נקט נזיר וי"ל דלורחא דמילתא נקט שהנזיר רגיל לומר כן לפי שאינו אוכל: השובר את הפועל קציות לו בו. תימא דלס היה רואה לאכול כך צלל קציה הימה נגמרה מלאכתו ולא היה צלל דייס וצציל שחושב הו צלל דייס וי"ל דהכא מיירי צמקוס שמתכו הוא לקצות תאניס דהשתא צלל מחשבה אלא צסתמא הו דצר שלא נגמרה מלאכתו למעשר ועוד דין הוא שיאכל פועל ע"י מחשבתו כיון דעל ידי מחשבה זאת חשיב לא נגמרה מלאכתו לענין שאוכל ופטור:

ומהלך לעושה מעשה דמי. ואפי"ה אי לא משום השבת אצדעה לא אכיל: כשהיא פורקת מהיון אכלה. כל משאה פורקין צבת אחת והולכין: עד שפאה פורקת. בהליכתה אכלת ממשהו שעל גבה: ברתנ' ואפי' זנינה. ואפי' היא שזה דינר: לא יאכל פועל יוהר על שכרו. לקמן יליף מנפשך ו' בשכירותו שמוסר נפשו עליו לעלות צולין או צמקוס סכנה: ויהא סוסס אס הפסח צפניו. שימנעו לשוכרו למלאכתו: גב' אכל מלמדיו. אומריין לו דרך עצה הוגנת: לא שכרו אלא לצזור אשכול אחד. אוכלו לאותו אשכול: פ"ק איוס ליה דרב אפי. וה"ק פועל אוכל קישות שהיא לצדה ואין עוד ואפי' היא שזה דינר ואתא רבי אלעזר למימר צין שהיא לצדה צין ששכרו לה ולתצדומיה אס שזה יותר על שכרו לא יאכלנה ואחו רבנן צתרא למימר יותר על שכרו מותר הוא לאכול אס שכיר יוס הוא אכל שכרו להקישות לצדה לית להו דרב אפי' לא צלר. שכרו לכל היוס מותר לאכול לאשכול ראשון שצלר: משום דליכא למיחז כלניו של צעל הצי. דנימא ליה הצ צרישא והדר אכיל דאי יחז תו לא אכיל והתורה התירה לאכול: אכל הכא דליכא לקיומי לצסוף. אימא לא זיכתה לו תורה אלא א"כ נתן: מגילה ספריס. מגילה טמונה לפי שאסור לכתוב הלכות וכשהיא שומע דבר חידוש וירא לשוכחו היה כותבו ומסתיר מן העין: צנייחס כל אדם. ואפי' אינו שכירו: פ"ק [א] ליה ליה דאיסי. דהא אוכל פועל קמני ורבנן צתרא אית להו דאיסי וה"ק וחכמים מתירין לאכול יותר על שכרו דהא לאו שכיר נמי אכיל: משלו הוא אוכל תוספת שכן הוא שהוספה לו תורה: או משל שמים. צמתנת מגילות חסדים כשאר צמתנות עניים: פנו. אכילתי לאשתי ובני: יבצין להו. כי היכי צדידו ליתן שכרו לכל מי שירלה: לדידיה וזי ליה רחמנא. צלדקה וכל זמן דלא מטא לדידה לא זכי ליה דליצדנה לאשתו ובניו: אכל צווא. צמתיה. וכי תוספת מרובה על העיקר: דמר סבר משלו הוא אוכל. והלכך לא יאכל יותר על שכרו דלין תוספת מרובה על העיקר: ומר סבר משל שמים הוא אוכל. וזכי ליה רחמנא: ואכלנס כנפשו. צדבר שאתה מוסר כפשו עליו לעלות כצבס ולעלות צאלין דמוסר נפשו למיתה והיינו שכי: נזיר. שאסור צענצנים: משום לך לך אמריין נזירא סחור סחור לכרמא לא סקרב כלומר קספא הוא דקססוהו שימנע עצמו מלהשכיר לענבים: קא נסיב לה. גמרא קרא דפועל ולעולם רבנן היא וקרא אסתמתא צעלמא: לקלות. לייבצן צדדה לעשות קשיעות: הרי

על קמפילגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפשו קמפילגי מר סבר כנפשו בדבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפשו (א) מה נפשו אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו (לאשתו ובניו) אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו התם (א) משום לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב תא שמע פועל שאמר תנו לאשתי ובני גבי הדרי נתיין תא שמע מנין לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לו שנאמר ואל כלק"ך לא תתן וכי תימא הכי נמי נזיר אי הכי משום אל כלק"ך לא תתן משום לך לך אמרין נזירא הוא אין הכי נמי ואידי דקתני לה בלשון פועל קא נסיב לה קרא דפועל תא שמע (א) השובר את הפועל לקצות בתאנים הרי